

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

La № 12814 din 10.12.2018

Curtea Constituțională
Mun. Chișinău. Str. A. Lăpușeanu 28

Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău, expediază în adresa Dvs. sesizarea cu privire la verificarea constituționalității prevederilor art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea contenciosului administrative nr. 793 din 10.02.2000, art. 82 lit. k) Codul Muncii, art. 25 lit. d) din Legea cu privire la serviciul diplomatic nr. 761 din 27.12.2001 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ambasadorul Iurie Reniță împotriva Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene cu privire la anularea ordinului de concediere, încetarea raporturilor de serviciu, restabilirea în funcție și încasarea prejudiciului.

Anexă: Sesizarea pe 27 (douăzeci și șapte) file

Încheierea nr. 3a-1069/18 din 07.11.2018 pe 4 (patru) file.

Judecător

Ion Țurcan

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	<u>729</u>
" <u>11</u> "	<u>04</u> 20 <u>19</u>

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

a unor prevederi a art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, art. 82 lit. k); 305 alin. (1) Codul muncii și art. 25 lit. d) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume Popescu
2. Prenume Dorin
3. Funcția Avocat .....
4. Adresa str. A. Mateevici, 60, municipiul Chișinău
5. Tel./fax 069172710; avocatulpopescu@gmail.com
6. Numele și prenumele reprezentantului -
7. Ocupația reprezentantului -
8. Adresa reprezentantului -
9. Tel –
10. Fax –
11. -

II. – OBIECTUL SESIZĂRII

12.

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității normei prevăzută la:

1) art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ și anumne: textul integral la lit. c) art. 17 alin. (1) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ: *„data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă”*.

2) art. 82 lit. k) Codul muncii - sintagma - *„alte temeuri prevăzute la art. 305”* din textul: *„alte temeuri prevăzute la art. 305 și 310”*.

3) art. 305 alin. (1) Codul muncii – textul integral – *„(1) Activitatea salariaților membri ai personalului diplomatic și consular detașați la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova poate înceta înainte de termen în următoarele cazuri:*

a) rechemare, în modul stabilit de Guvern;

b) declarare a salariatului „persona non grata”; precum și

c) în alte cazuri prevăzute de legislația în vigoare.

4) art. 25 lit. d) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic și anume, sintagma: *„prevăzute de legislația națională, în particular cele”*, din textul: *„în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația specială pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic”*.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13.

În fapt, prin ordinul Ministrului Afacerilor Externe și Integrării Europene nr. 731-p-238a din data de 30 iunie 2015, odată cu finalizarea mandatului, Reniță Iurie a fost transferat, din funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotentiar al Republicii Moldova în România în funcția de Ambasador cu Misiuni Speciale în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova.

Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1943-VII din 03 februarie 2016 (publicat în M.O. nr. 31 din 09 februarie 2016), Iurie RENIȚĂ a fost numit în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotentiar al Republicii Moldova în Regatul Belgiei.

Prin Ordinul Ministrului Afacerilor Externe și Integrării Europene, D-lui Andrei Galbur nr. 99 - p - 26 din 09.02.2016, s-a luat act de Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1943-VII din 03 februarie 2016 (publicat în M.O. nr. 31 din 09 februarie 2016) privind numirea domnului Iurie RENIȚĂ în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotentiar al Republicii Moldova în Regatul Belgiei și a fost detașat prin transfer în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotentiar al Republicii Moldova în Regatul Belgiei, din data de 18 februarie 2016.

În același timp, prin ordinul menționat supra, s-a ordonat următoarele:

- *Se stabilește gradul de salarizare 21, treapta de salarizare IV și salariul de funcție în mărime de 8 575 lei. Rang diplomatic detinut -Ambasador.*

- *Se pune în sarcina Direcției buget și finanțe efectuarea calculului definitiv, în conformitate cu legislația în vigoare, cu achitarea plății latilor aferente funcției deținute.*

Prin Hotărârea Guvernului nr. 879 din 01.11.2017 și Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 438-VIII din 14.11.2017 (publicat în M.O. nr. 399-410 din 17.11.2017), Iurie RENIȚĂ a fost rechemat înainte de termen din funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotentiar al Republicii Moldova în Regatul Belgiei și în Marele Ducat de Luxemburg.

Prin ORDINUL DE RECHEMARE emis de Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, D-lui Andrei Galbur, nr. 1631 - p - 383 din 17.11.2017, s-a luat act de Hotărârea Guvernului nr. 879 din 01.11.2017 și Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 438-VIII din 14.11.2017 (publicat în M.O. nr. 399-410 din 17.11.2017), privind rechemarea domnului Iurie RENIȚĂ din funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotentiar al Republicii Moldova în Regatul Belgiei și în Marele Ducat de Luxemburg.

În același timp, prin ORDINUL DE RECHEMARE emis de Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, D-lui Andrei Galbur nr. 1631- p - 383 din 17.11.2017, menționat supra, Iurie RENIȚĂ *a fost rechemat efectiv, cu încetarea raporturilor de serviciu din data de 11.12.2017.*

Astfel, de fapt, prin ORDINUL DE RECHEMARE nr. 1631 - p - 383 din 17.11.2017, (dar NU prin ordin de încetare a contractului individual de muncă, emis în modul prevăzut de art. 81 alin. (3) Codul muncii) Iurie RENIȚĂ a fost eliberat din funcție cu încetarea raporturilor de serviciu din data de 11.12.2017, ordin cu care ultimul parțial nu este de acord.

În legătură cu dezacordul cu ORDINUL DE RECHEMARE a Ministrului Afacerilor Externe și Integrării Europene, D-lui Andrei Galbur nr. 1631- p - 383 din 17.11.2017, menționat supra, Iurie Reniță s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM solicitând anularea în parte a ORDINULUI DE RECHEMARE a Ministrului Afacerilor Externe și

Integrării Europene nr. 1631-p-383 din 17.11.2017, și anume dispozițiile p. 2, 3 și 4; obligarea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene să emită actul administrativ prin care să dispună transferarea acestuia în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, cu oferirea unei funcții, luându-se în considerație vechimea în muncă în cadrul instituțiilor serviciului diplomatic și rangul diplomatic deținut, începând cu ziua următoare expirării termenului de detașare; încasarea prejudiciului material și moral după cum urmează: - despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă, cu achitarea contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat; - 115440 lei prejudiciul moral; - cheltuieli suplimentare legate de contestarea rechemării cu încetarea raporturilor de serviciu din data de 11.12.2017 și eliberării din serviciu (consultarea specialiștilor, cheltuielile de judecată etc.)

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05.01.2018, s-a dispus următoarele:

Se restituie cererea înaintată de Iurie Reniță către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcție și încasarea prejudiciului.

Se remite lui Iurie Reniță încheierea în cauză și cererea împreună cu toate înscrisurile anexate.

Se explică lui Iurie Reniță că poate înainta cererea respectivă, după înlăturarea integrală a neajunsurilor, anume parcurgerea procedurii prealabile extrajudiciare.

Se explică lui Iurie Reniță că, restituirea cererii nu exclude posibilitatea adresării repetate în Judecată cu aceiași cerere, cu același obiect și cu aceleași temeiuri dacă a lichidat încălcările.

Ulterior, Iurie Reniță s-a conformat încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05.01.2018, adresându-se cu cerere prelalabilă către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene.

La această cerere nu a primit răspuns, însă, pe data de 10 ianuarie 2018, Reniță Iurie, a primit răspuns oficial în scris, cu semnatura în original a Secretarului General de stat Mihai Capătină că, pe 11 decembrie 2017, Ministerul de Externe a încetat raporturile de serviciu cu Reniță Iurie, însă, fără a face referire la careva ordin emis în conformitate cu art. 81 alin. (3) codul muncii și fără a aduce a cunoștință sub semnătură, cel târziu la data eliberării din serviciu, ordinul (dispoziției, deciziei, hotărârii) angajatorului, în temeiul cvăruia, a încetat contractul individual de muncă.

Ulterior respectării procedurii prealabile, așa cum s-a dispus prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05.01.2018, care este definitivă și nu a fost anulată, Iurie Reniță, iarăși s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM solicitând anularea în parte a Ordinului de rechemare a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene nr. 1631-p-383 din 17.11.2017, și anume dispozițiile p. 2, 3 și 4; obligarea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene să emită actul administrativ prin care să dispună transferarea acestuia în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, cu oferirea unei funcții, luându-se în considerație vechimea în muncă în cadrul instituțiilor serviciului diplomatic și rangul diplomatic deținut, începând cu ziua următoare expirării termenului de detașare; încasarea prejudiciului material și moral după cum urmează: - despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă, cu achitarea contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat; - 115440 lei prejudiciul moral; - cheltuieli suplimentare legate de contestarea rechemării cu încetarea raporturilor de serviciu din data de 11.12.2017 și eliberării din serviciu (consultarea specialiștilor, cheltuielile de judecată etc.).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (cu sediul în sectorul Rîșcani) din 07.05.2018, s-a hotărât: A respinge ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Reniță împotriva Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM privind anularea ordinului, restabilirea în funcție și încasarea prejudiciului.

În special, prima instanță, a motivat Hotărârea prin următoarele argumente:

„Potrivit art. 17 alin.(1) al Legii contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri; c) data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

În corespundere cu art. 63 alin. (1) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, persoana/organul care are competența legală de numire în funcție va dispune eliberarea din funcția publică printr-un act administrativ, care se comunică funcționarului public în termen de 5 zile lucrătoare de la emitere, însă anterior datei eliberării din funcția publică.

Totodată, conform art. 68 al Legii nr. 158 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Cauzele care au ca obiect raporturile de serviciu sînt de competența instanțelor de contencios administrativ, cu excepția situațiilor pentru care este stabilită expres prin lege competența altor instanțe.

Așadar, instanța de judecată reține că prin intermediul adresei electronice de serviciu, la data de 20.11.2017, reclamantului i-a fost adus la cunoștință Ordinul Ministrului Afacerilor Externe și Integrării Europene nr. 1631- p - 383 din 17.11.2017 (f.d. 42). Faptul dat a fost recunoscut în ședința de judecată, însă reclamantul insistă pe ne-comunicarea actului pe format hîrtie și contra-semnătură.

La data de 14.12.2017, reclamantul Iurie Reniță s-a adresat cu o cerere prealabilă la Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM, solicitând modificarea Ordinului Ministrului Afacerilor Externe și Integrării Europene nr. 1631- p - 383 din 17.11.2017 și anularea dispozițiilor p. 2, 3 și 4 din prezentul ordin (f.d. 16-22).

Instanța reiterează că în conformitate cu prevederile art. 17 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ, poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Cu atât mai mult, Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în art. 68 stipulează că cauzele care au ca obiect raporturile de serviciu sînt de competența instanțelor de contencios administrativ, cu excepția situațiilor pentru care este stabilită expres prin lege competența altor instanțe.

La caz, este evident că doar normele enunțate supra sunt aplicabile speței, or, o altă lege specială nu dispune altfel, precum și nu este stabilită expres prin lege competența altor instanțe de a soluționa prezentul litigiu.

Prin urmare, s-a stabilit cu certitudine faptul că reclamantul a făcut cunoștință cu Ordinul Ministrului Afacerilor Externe și Integrării Europene nr. 1631- p - 383 din 17.11.2017 la data de 20.11.2017.

Astfel, reclamantul avea dreptul de a contesta actul administrativ în termen de 30 de zile, din data la care i-a fost adus la cunoștință actul administrativ, adică din 20.11.2017, până la data de 20.12.2017.

Însă, reclamantul nu a respectat prevederile legale și s-a adresat în instanță abia la data de 26.01.2018 cu cererea de chemare în judecată privind anularea în parte a ordinului nr. 1631-p-383 din 17.11.2017, adică cu depășirea termenului de prescripție de 30 de zile, fără a solicita repunerea în termen a acțiunii. Or, reieșind din argumentele invocate de acesta se reliefează faptul că partea reclamantă a considerat că acțiunea este depusă în termen, precum și că ar fi imprescriptibilă în sensul nulității absolute a actului.

Argumentul reclamantului precum că a depus inițial cerere de chemare în judecată la data de 28.12.2017, iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05.01.2018 aceasta a fost

restituită pe motivul nerespectării procedurii prealabile, respectiv cererea dată a fost depusă odată cu parcurgerea procedurii extrajudiciare, nu poate fi reținut. Or, este evident că actele de numire, transferare, detașare sau eliberare din funcție, inclusiv de aplicare a sancțiunilor disciplinare în privința funcționarului public, a funcționarului public cu statut special, inclusiv a militarilor, a persoanelor cu statut militar, se contestă direct în instanță de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data când persoana a luat cunoștință de acest act sub semnătură sau i-a fost înmănat actul.

Cu atât mai mult, reclamantul nu a fost lipsit de dreptul de a contesta încheierea din 05.01.2018, prin care cererea a fost restituită, însă acesta nu și-a exercitat drepturile sale în modul corespunzător.

Prin urmare, reieșind din faptul că legea nu prevede respectarea procedurii prealabile, cererea urma a fi înaintată direct în instanța de contencios administrativ.

În atare ordine de idei, instanța consideră că reclamantul urma să depună cererea de chemare în judecată cel târziu până la data de 20.12.2017, însă acțiunea dată a fost depusă abia la 26.01.2018, fiind evident încălcat termenul de prescripție.

La fel, instanța reiterează că poziția reclamantului precum că a depus acțiunea în interiorul termenului de contestare a actului, având în vedere că art. 60 alin. (3) din Legea nr. 158 din 04.07.2008, adică legea specială nu stabilește expres un anumit termen de contestare a actului administrativ, la fel nu prevede expres că actul administrativ poate fi atacat de către funcționarul public în instanța de contencios administrativ, fără a fi respectată procedura prealabilă, este una contradictorie cu legislația în vigoare, or, reieșind din faptul că legea specială nu stabilește expres respectarea procedurii prealabile, respectiv, aceasta nu este necesară potrivit Legii contenciosului administrativ, care la art. 17 alin. (1), menționează că cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Deci, este evident că legea specială nu dispune altfel, iar termenul de contestare potrivit normei generale este de 30 de zile.

În asemenea situație, instanța de judecată consideră că reclamantul nu și-a argumentat poziția cât privește termenul de depunere a cererii de chemare în judecată și nu a probat imposibilitatea înaintării cererii de chemare în judecată în interiorul termenului de prescripție.

Pe cale de consecință, instanța nu poate reține argumentele lui Iurie Reniță, că ar fi depus cererea în interiorul termenului de prescripție, or, este evident că termenul a fost omis doar din motive imputabile acestuia.”

Hotărârea Judecătorei Chișinău (cu sediul în sectorul Rîșcani) din 07.05.2018, a fost contestată cu apel de către Reniță Iurie și la momentul de față, cauza civilă respectivă, se află pe rolul Curții de Apel Chișinău.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14.

1. În conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă al RM,

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Exercitarea controlului constituționalității din Codul penal al Republicii Moldova ține de atribuțiile exclusive ale Curții Constituționale (art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova).

Excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de inițiere de către instanța ordinară de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a unui alt act normativ, cu normele constituționale. Ea reflectă existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea, și Curtea Constituțională, chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate. Astfel, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, s-a stabilit procedura de exercitare a controlului constituționalității legilor de către Curtea Constituțională, care este aplicabilă și speței date.

2. În conformitate cu art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, *statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative*”.

Articolul 6

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

- (1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

[...]

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate.

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”

3. În viziunea noastră, sintagmele din textele prevăzute la următoarele norme:

1) art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ și anume: textul integral la lit. c) art. 17 alin. (1) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ: „*data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă*”.

2) art. 82 lit. k) Codul muncii - sintagma - „*alte temeuri prevăzute la art. 305*” din textul: „*alte temeuri prevăzute la art. 305 și 310*”.

3) art. 305 alin. (1) Codul muncii – textul integral – „(1) *Activitatea salariaților membri ai personalului diplomatic și consular detașați la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova poate înceta înainte de termen în următoarele cazuri:*

a) rechemare, în modul stabilit de Guvern;

b) declarare a salariatului „persona non grata”; precum și

c) în alte cazuri prevăzute de legislația în vigoare.

4) art. 25 lit. d) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic și anume, sintagma: „*prevăzute de legislația națională, în particular cele*”, din textul: „*în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația specială pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic*”,

sunt NECONSTITUȚIONALE, deoarece sunt definite extrem de *vag*. NU sunt previzibile pentru subiecții cărora se adresează aceste norme, în măsura în care aceștia să-și poată adapta comportamentul în sensul respectării acestor legi, ceea ce transformă normele date în norme imprevizibile

și, ca consecință, – neconstituționale, în așa mod, aceste prevederi legale, încalcă art. 23 din Constituția Republicii Moldova, or, nu sunt respectate cerințele de calitate a legii, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea legii.

Totodată, sintagma: „*data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă*”, în cumul cu textul „*Acest termen curge de la:*”, din art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, este NECONSTITUȚIONALĂ și încalcă art. 14 alin. (1) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrative și implicit, încalcă art. 43 alin. (1), (4) din Constituția Republicii Moldova, în conformitate cu care, *Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate* și art. 54 din Constituția Republicii Moldova – *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, din Constituția Republicii Moldova.*

4. La fel, sintagmele:

- „alte temeuri prevăzute la art. 305” din textul: „*alte temeuri prevăzute la art. 305 și 310*” de la art. 82 lit. k) Codul muncii și

- „prevăzute de legislația națională, în particular cele”, din textul: „*în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația specială pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic*”, de la art. 25 lit. d) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic,

sunt NECONSTITUȚIONALE și încalcă art. 43 alin. (1), (2) din Constituția Republicii Moldova, în conformitate cu care, (1) *Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.*

(2) *Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice (este vorba despre situațiile specifice de angajare și rechemare a personalului misiunilor diplomatice).*

5. La rândul său, norma prevăzută la art. 305 alin. (1) Codul muncii, în opinia noastră, la fel este NECONSTITUȚIONALĂ. În acest sens, norma dată regelementează cazurile în care poate înceta înainte de termen activitatea salariaților membri ai personalului diplomatic și consular detașați la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova și anume: a) rechemare, în modul stabilit de Guvern; b) declarare a salariatului „*persona non grata*”; precum și c) în alte cazuri prevăzute de legislația în vigoare.

Însă, în această parte norma contravine Legii speciale, în cazul de față fiind vorba despre art. 26 din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic, care stabilește expres aceste cazuri, la fel încalcă prevederile de la art. 86 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, în conformitate cu care *Președintele Republicii Moldova, la propunerea Guvernului, acreditează și recheamă reprezentanții diplomați ai Republicii Moldova și aprobă înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice*, la fel contravine și art. 7 lit. o) din Legea nr. 136 cu privire la Guvern, în conformitate cu care, în vederea realizării funcțiilor și atribuțiilor sale, Guvernul deține împuterniciri de a înainta Președintelui Republicii Moldova propuneri privind acreditarea și rechemarea șefilor misiunilor diplomatice, precum și privind înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice.

În așa mod, procedura de rechemare a membrilor personalului diplomatic este diferită de procedura rechemării membrilor personalului consular, iar Guvernul nu stabilește careva mod de rechemare în acest sens.

În consecință, norma dată, încalcă art. 6 din Constituția Republicii Moldova, în conformitate cu care, *în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.*

6. În acest sens, atragem atenția la faptul că, în conformitate cu art. 60 alin. (3) din Legea nr. 158 din 04.07.2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, actul administrativ de sancționare disciplinară poate fi atacat de către funcționarul public în instanța de contencios administrativ în modul stabilit de lege.

În opinia noastră sintagma „*în modul prevăzut de lege*” din art. 60 alin. (3) din Legea nr. 158 din 04.07.2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, se referă anume la art. 14, 15, 16 din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, care stabilesc procedura și modul de adresare în judecată în ordinea contenciosului administrativ și **NU stabilește careva excepție de la obligația de a respecta procedura prealabilă.**

7. În conformitate cu art. 68 din Legea nr. 158 din 04.07.2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, *cauzele care au ca obiect raporturile de serviciu sînt de competența instanțelor de contencios administrativ, cu excepția situațiilor pentru care este stabilită expres prin lege competența altor instanțe.*

Cum rezultă din norma dată, în art. 68 din Legea nr. 158 din 04.07.2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, legislatorul are în vedere că acele cauze, care au ca obiect raporturile de serviciu, sunt de competența instanțelor de contencios administrativ, cu excepția situațiilor pentru care este stabilită expres prin lege competența altor instanțe, adică este vorba despre faptul că aceste cauze se examinează de instanța de judecată, în ordine sau în procedura contenciosului administrativ și NU de instanța de judecată, în ordinea procedurii speciale, procedură generală, sau alte proceduri.

Astfel, din textul mormei date, rezultă că legislatorul doar a stabilit competența instanței de judecată, care urmează să judece cauzele care au ca obiect raporturile de serviciu, a funcționarului public, fiind vorba despre instanța de de contencios administrativ, fapt prevăzut la art. 277; 278 CPC.

Prin urmare, această normă cu certitudine **NU stabilește procedura de adresare în instanța de contencios administrativ**, la fel NU stabilește faptul că cererea urmează a fi depusă direct în instanța de judecată și că NU este necesară respectarea procedurii prealabile. La fel, NU stabilește că Legea nr. 158 din 04.07.2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public NU prevede procedura prealabilă.

8. În conformitate cu art. 14 alin. (1) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, *persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel. Adică, în cazul în care legea specială NU prevede expres că actul administrativ urmează a fi contestat direct în instanța de contencios administrativ, este necesară și obligatorie respectarea procedurii prealabile.*

În conformitate cu art. 16 alin. (1), (2) din Legea nr. 793 din 10.02.2000 Contenciosului administrativ, *persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ ȘI nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.*

Acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege ȘI în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin

nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prealabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate.

În conformitate cu art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, *cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.*

9. Astfel, în norma prevăzută la art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, pretinsă a fi neconstituțională, legislatorul, NU a publicat și NU a făcut accesibile fiecărui om, cazul în „*care legea nu prevede procedura prealabilă*” (în ce caz legea nu prevede procedură prealabilă) de la care începe a curge termenul de prescripție de 30 de zile de adresare în instanța de judecată, de la data comunicării actului administrativ.

La fel, în norma dată, pretinsă a fi neconstituțională, legislatorul, NU a publicat și NU a făcut accesibile fiecărui om, care este *legea care nu prevede procedura prealabilă*: Legea contenciosului administrativ, sau legea specială și care anume? Or, din normele menționate supra, rezultă cu certitudine faptul, că Legea nr. 793 din 10.02.2000 Contenciosului administrativ, stabilește atât regula generală, cât și excepții de la regula generală.

10. În conformitate cu art. 2 din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, *cerere prealabilă este cerere prin care autorității emitente sau organului ierarhic superior i se solicită reexaminarea unui act administrativ cu caracter individual sau normativ.*

În acest sens, în cazurile examinării cauzei în procedura contenciosului administrativ, unica lege care stabilește procedura prealabilă și obligația de a respecta procedura prealabilă cu excepțiile de la această obligație, este Legea contenciosului administrativ.

Totodată, reieșind din dispozițiile normelor prevăzute la art. 14 alin. (1) și art. 16 alin. (1), (2) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, excepția de la obligația de a respecta procedura prealabilă exprimată prin sintagma „*în cazul în care legea nu dispune altfel*”, potrivit căreia actul administrativ poate fi contestat nemijlocit în instanța de judecată ocolind procedura prealabilă, trebuie să fie prevăzută expres în legea specială.

Cu alte cuvinte, este cert faptul că **legile speciale NU stabilesc careva proceduri prealabile, ele stabilesc doar excepția de la regula generală: respectarea procedurii prealabile.**

11. Astfel, Legea nr. 158 din 04.07. 2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, NU stabilește expres că acțiunea poate fi înaintată direct instanței de contencios administrativ. La fel, NU prevede expres că actul administrativ poate fi atacat direct în instanța de contencios administrativ, fără a fi respectată procedura prealabilă, iar sintagma „*în modul stabilit de lege*” de la art. 60 alin. (3) din Legea nr. 158 din 04.07.2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, se referă la Legea nr. 793 din 10.02.2000 contenciosului administrativ.

Cu alte cuvinte, Legea nr. 158 din 04.07. 2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, NU stabilește careva excepție de la regula generală de adresare în instanța de judecată, care prevede, în mod obligatoriu, condiția respectării procedurii prealabile prevăzută la art. 14 alin. (1); 16 alin. (2); 17 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 793 din 10.02.2000 Contenciosului administrativ. (vezi pct. 43 alineatul 1 din Hotărârea Plenului CSJ RM, nr. 10 din 30.10.2009).

Același lucru se referă și la altă lege specială aplicabilă speței și anume - Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic, care la fel NU prevede expres că actul administrativ urmează a fi contestat direct, nemijlocit în instanța de contencios administrativ.

12. În jurisprudența națională, legea art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, care în opinia noastră este neconstituțională, la fel este aplicată în mod diferit.

În speță, instanțele de fond au dat soluții diferite cu privire la procedura și termenul de adresare în instanța de contencios administrativ.

La caz, inițial la prima adresare în instanța de judecată, prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 05.01.2018, a dispus următoarele:

Se restituie cererea înaintată de Iurie Reniță către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcție și încasarea prejudiciului.

Se remite lui Iurie Reniță încheierea în cauză și cererea împreună cu toate înscrisurile anexate.

Se explică lui Iurie Reniță că poate înainta cererea respectivă, după înlăturarea integrală a neajunsurilor, anume parcurgerea procedurii prealabile extrajudiciare.

Se explică lui Iurie Reniță că, restituirea cererii nu exclude posibilitatea adresării repetate în Judecată cu aceiași cere, cu același obiect și și aceleași temeuri dacă a lichidat încălcările.

După executarea acestei încheieri, prin respectarea procedurii prealabile și adresarea repetată în instanța de contencios administrativ, deja prin hotărârea Judecătorei Chișinău (cu sediul în sectorul Rîșcani) din 07.05.2018, s-a hotărât: *A respinge ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Reniță împotriva Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM privind anularea ordinului, restabilirea în funcție și încasarea prejudiciului.*

În motivarea hotărârii, judecătorul care a examinat repetat cererea de chemare în judecată, a stabilit faptul că reclamantul a făcut cunoștință cu Ordinul Ministrului Afacerilor Externe și Integrării Europene nr. 1631-p-383 din 17.11.2017 la data de 20.11.2017.

Astfel, în opinia celui de al doilea judecător la caz, care a examinat în mod repetat cererea de chemare în judecată, reclamantul avea dreptul de a contesta actul administrativ în termen de 30 de zile, din data la care i-a fost adus la cunoștință actul administrativ, adică din 20.11.2017, până la data de 20.12.2017.

13. Această opinie a instanței, însă, contravine Recomandării Curții Supreme de Justiție nr. 68 cu privire la procedura contestării în instanța de contencios administrativ a actelor de constatare adoptate de către Comisia Națională de Integritate, în conformitate cu care:

„Comisia Națională de Integritate, potrivit Regulamentului Comisiei Naționale de Integritate, aprobat prin Legea nr. 180 din 19.12.2011, este o autoritate publică autonomă și independentă față de alte autorități publice, față de persoane fizice și juridice, care își exercită atribuțiile ce îi sunt date în competență prin Legea nr. 1264-XV din 19 iulie 2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor care dețin o funcție de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere și prin Legea nr. 16-XVI din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese.

În exercitarea atribuțiilor sale de control al veniturilor și al proprietății, al conflictului de interese și al incompatibilității, conform pct. 27 din Regulamentul menționat, Comisia adoptă acte de constatare care, potrivit pct. 54 al Regulamentului, *pot fi contestate în instanța de contencios administrativ în termen de 15 zile lucrătoare de la data când persoanei i s-a adus la cunoștință actul de constatare a conflictului de interese sau a incompatibilității.*

Regula generală, prevăzută de art. 14 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000, instituie ca termen de depunere a cererii prealabile termenul de 30 de zile de la data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu dispune altfel. Totodată, prevederile art. 16

alin. (2) din Legea contenciosului administrativ stabilesc că acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege. Astfel, prin prisma celor arătate, instanțele de judecată la examinarea acestei categorii de pricini vor ține cont nemijlocit de prevederile Legii nr. 180 din 19.12.2011, prin care a fost aprobat Regulamentul Comisiei Naționale de Integritate, ale cărei reglementări sunt unele speciale în raport cu prevederile Legii contenciosului administrativ, constituind o excepție de la regula generală de respectare a procedurii prealabile.”

14. Cu referire la NECONSTITUȚIONALITATEA art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, prin prisma încălcării art. 23; 43 alin. (1), (4); 54 din Constituția Republicii Moldova, în conformitate cu care, *dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate*, atragem atenția la faptul că în conformitate cu art. 14 alin. (1) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, „*persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.*”

În conformitate cu art. 47 alin. (6) și (6)¹ din Legea nr. 158 din 04.07. 2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, *pe perioada detașării, funcționarul public își păstrează funcția publică. Ocuparea acesteia de către un alt funcționar public se face pe o perioadă determinată. Pe perioada detașării funcționarului public într-o instituție publică, raporturile de muncă ale acestuia vor fi reglementate conform legislației muncii.*

În conformitate cu art. 348 Codul muncii, *jurisdicția muncii are drept obiect soluționarea litigiilor individuale de muncă și conflictelor colective de muncă privind purtarea negocierilor colective, încheierea, executarea, modificarea, suspendarea sau încetarea contractelor colective și individuale de muncă, a convențiilor colective prevăzute de prezentul cod, precum și soluționarea conflictelor colective privind interesele economice, sociale, profesionale și culturale ale salariaților, apărute la diferite niveluri între partenerii sociali.*

În conformitate cu art. 349 Codul muncii, pot fi părți ale litigiilor individuale de muncă și ale conflictelor colective de muncă:

- a) salariații, precum și orice alte persoane titulare ale unor drepturi și/sau obligații, în temeiul prezentului cod;
- b) angajatorii persoane fizice și juridice;
- c) sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților;
- d) patronatele;
- e) autoritățile publice centrale și locale, după caz.

În conformitate cu art. 350 lit. a) Codul muncii, principiile jurisdicției muncii sunt: concilierea intereselor divergente ale părților, ce decurg din raporturile prevăzute la art.348.

În conformitate cu art. 352 alin. (1) Codul muncii, cererea de soluționare a litigiului individual de muncă sau a conflictului colectiv de muncă (revendicările în cazul procedurii de conciliere) se depune la organul competent de jurisdicție a muncii de partea interesată (art.349) și se înregistrează de acesta în modul stabilit.

În conformitate cu art. 89 alin. (1) și (3) Codul muncii, salariatul transferat nelegitim la o altă muncă sau eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la locul de muncă prin negocieri directe cu angajatorul, iar în caz de litigiu - prin hotărâre a instanței de judecată.

Este cert faptul că negocierile directe obligă să fie respectată procedura prealabilă, or, altfel, nu pot fi efectuate negocierile directe cu angajatorul.

În conformitate cu art. 182¹ alin. (1) lit. d) Codul de procedură civilă, medierea judiciară este o modalitate obligatorie de soluționare amiabilă a pretențiilor adresate instanței judecătorești, cu ajutorul și sub conducerea acesteia, în cazurile ce țin de litigiile de muncă.

Prin faptul că legislatorul a stabilit la art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, că termenul de 30 de zile de adresare în instanța de contencios administrativ curge de la data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă, încalcă dreptul garantat la 23; art. 43 alin. (1), (4) și art. 54 din Constituția RM, dreptul la negocieri în materie de muncă.

Mai mult decât atât, NU există lege care NU prevede procedură prealabilă, or, există doar excepția de la regula generală de a respecta procedura prealabilă, care trebuie să fie prevăzută expres în textul legii speciale, că actul administrativ urmează a fi atacat direct în instanța de judecată.

15. În acest sens, este relevantă Hotărârea Curții Constituționale a RM din 15.11.2003 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova NR. 225-XV din 30 mai 2003, (Sesizarea nr. 21a/2012) în care Curtea a statuat:

„72. Concomitent, Curtea atestă că, potrivit prevederilor cuprinse în Codul de procedură civilă, nerespectarea procedurii prealabile servește drept temei pentru instanță de a restitui cererea de chemare în judecată în decursul a 5 zile de la data depunerii acesteia sau, în cazul în care procesul a fost deja pornit, de a scoate cererea de pe rol (art. 170 alin. (1) lit. a) și, respectiv, art. 267 alin. (1) lit. a) CPC).

73. În această ordine de idei, Curtea subliniază că instituția procesuală a restituirii cererii de chemare în judecată sau a scoaterii cererii de pe rol nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeiuri dacă reclamantul a lichidat încălcările (art. 170 alin. (4) și art. 268 alin. (3) CPC). Anume prin aceste reglementări se reflectă fără echivoc voința legiuitorului de a nu îngradi în exercitarea de către justițiabili, prin normele contestate, principiul constituțional al accesului liber la justiție.

74. Curtea notează că normele procesual-civile, care acordă justițiabililor dreptul de a deduce în fața instanței de judecată litigiul care nu a fost posibil de a fi soluționat a priori depunerii unei acțiuni în justiție, nu sunt de natură să constituie o violare a prevederilor art. 54 alin. (3) din Constituție, prevederi care nu admit restrângerea acestui drept. Or, prin prisma cauzei examinate, legiuitorul a instituit doar niște norme de admisibilitate a exercitării acestui drept, și nu norme de natură să excludă în totalitate exercitarea acestuia.

75. Astfel, Curtea constată că prin instituirea procedurii prealabile de soluționare a litigiilor nu s-a urmărit restrângerea accesului liber la justiție, de care, în mod evident, cel interesat beneficiază în condițiile legii, ci exclusiv instaurarea unui climat de ordine, indispensabil, în vederea exercitării dreptului constituțional statuat de art. 20 din Constituție, prevenindu-se, astfel, abuzurile și asigurându-se protecția drepturilor și intereselor legitime ale celorlalte părți.

76. Concomitent, Curtea menționează că reglementarea de către legiuitor, în limitele competenței ce i-a fost conferită prin Constituție, a condițiilor de exercitare a unui drept – subiectiv sau procesual, inclusiv prin instituirea unor proceduri speciale, nu constituie o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă, în detrimentul altor titulari de drepturi, în egală măsură ocrotite.

77. Totodată, Curtea relevă că din ansamblul reglementărilor rezultă că prin instituirea procedurii prealabile de soluționare a litigiilor legiuitorul a urmărit să transpună în practică principiul celerității

soluționării litigiilor dintre părți. La fel, procedura prealabilă poate constitui o rațiune de eficiență capabilă să asigure soluționarea mai rapidă a unor categorii de litigii.

[...]

79. Astfel, rolul normelor procedurale contestate este acela de a reglementa o procedură extrajudiciară, care să ofere părților posibilitatea de a se înțelege asupra eventualelor pretenții ale reclamantului, fără implicarea autorității judecătorești competente. Față de aceste rațiuni majore, condiționarea sesizării instanței de parcurgerea procedurii de conciliere cu partea adversă nu poate fi calificată ca o îngădire a accesului liber la justiție, în accepțiunea interzisă de prevederile constituționale de referință, atât timp cât partea interesată poate înainta în instanța judecătorească cererea de chemare în judecată.

80. În contextul celor elucidate, Curtea observă că însăși Curtea Europeană a specificat că imperativele de eficacitate și flexibilitate pot justifica intervenția prealabilă a unor organe administrative sau profesionale și, a fortiori, a unor organe jurisdicționale ce nu îndeplinesc toate condițiile art. 6 din Convenția Europeană (Le Compte, Van Leuven și De Meyere contra Belgiei (1981) [...]).

81. Curtea atestă că, potrivit Recomandării CE nr. (81)7 privind mijloacele de facilitare a accesului la justiție, urmează a fi luate măsuri pentru facilitarea sau, după caz, încurajarea concilierii părților sau a soluționării conflictelor pe cale amiabilă înainte de demararea procedurii judiciare sau pe parcursul unei proceduri deja inițiate.

82. În acest context, Curtea reține și Recomandarea CE nr. (2001)9 din 5 septembrie 2001 privind căile alternative de soluționare a litigiilor dintre autoritățile administrative și persoanele private, care recomandă statelor să promoveze utilizarea căilor alternative de soluționare a litigiilor, iar anumite căi alternative, cum ar fi recursul administrativ intern, concilierea, medierea și tranzacția, pot fi folosite înainte de a se recurge la instanța judecătorească. Utilizarea acestor modalități ar putea fi obligatorie, constituind o condiție prealabilă declanșării procedurilor legale.

[...]

86. Din conținutul normelor contestate, Curtea atestă două situații în care urmează a fi respectată procedura prealabilă, și anume: 1) în cazul în care părțile au stipulat aceasta în contract, prin manifestarea liberă a voinței; 2) în cazul expres statuat de lege. Astfel, aceste două situații sunt stipulate exhaustiv de legea procesuală și nu pot fi aplicate discreționar de către instanța de judecată.

87. Curtea reține că, potrivit legislației existente, procedura prealabilă este necesară a fi respectată cu preponderență în cadrul procedurii contenciosului administrativ.

88. Concomitent, Curtea consideră necesar să menționeze că, potrivit art. 72 alin. (2) lit. c) din Constituție, organizarea și funcționarea instituției contenciosului administrativ este reglementată prin lege organică de către Parlament.

89. Curtea menționează că în materia contenciosului administrative procedura prealabilă este o procedură grațioasă, care nu presupune implicarea unui organ cu atribuții jurisdicționale, ci chiar a aceluiași organ care a emis actul administrativ sau a organului ierarhic superior.

90. În cazul manifestării dezacordului cu actul emis în urma acestei proceduri, acesta poate fi supus unui control judecătorec, cu stabilirea tuturor garanțiilor procesuale pentru justițiabil (asigurarea principiului contradictorialității, egalității, disponibilității în drepturi) și a remediilor juridice efective împotriva actului administrativ contestat.

[...]

92. Curtea reține că, spre deosebire de controlul judiciar prin care se verifică hotărârile și deciziile judecătorești prin intermediul căilor de atac (apelul și recursul), controlul judecătorec constituie dreptul și

obligăția pe care le au instanțele judecătorești de a verifica, în cazurile, în condițiile și cu procedura stabilită de lege, legalitatea unor acte care emană de la organe ce nu fac parte din sistemul judiciar. Exercițarea respectivului control judecătoresc asigură pe deplin dreptul la un recurs efectiv garantat de art. 13 din Convenția Europeană.

[...]

96. Astfel, Curtea notează că dreptul de a cere anularea pe cale judiciară a unui act poate fi supus unor condiții de formă în cazul în care urmăresc un scop legitim, sunt necesare într-o societate democratică și sunt proporționale cu scopul urmărit. În această situație, scopul legitim urmărit de legiuitor a fost de a acorda posibilitate organului emitent al actului sau organului ierarhic superior al acestuia de a verifica și dispune asupra actului atacat.

97. De asemenea, prin prisma celor expuse, anume asigurarea unui control judecătoresc deplin asupra actelor administrative vine să garanteze aplicarea prevederilor art. 53 alin. (1) combinat cu art 20 din Constituție.

98. În lumina celor relatate, Curtea reține că o „asemenea condiție prealabilă” nu este de natură să încalce prevederile art. 20 din Constituție, care garantează accesul liber la justiție, și nu afectează substanța acestui drept garantat 5 septembrie 2001.”

16. Cu toate acestea, practica judiciară, unificată prin Hotărârea Plenului CSJ RM, nr. 10 din 30.10.2009, Cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativ a unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ, este discriminatorie, deoarece încalcă funcționarilor publici dreptul prevăzut la art. 43 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, în conformitate cu care, *Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate.*

În acest sens, în p. 43 din Hotărârea Plenului CSJ RM, nr. 10 din 30.10.2009, Cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativ a unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ, se explică următoarele: *„Actele de numire, transferare, detașare sau eliberare din funcție, inclusiv de aplicare a sancțiunilor disciplinare în privința funcționarului public, a funcționarului public cu statut special, inclusiv a militarilor, a persoanelor cu statut militar, se contestă direct în instanță de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data când persoana a luat cunoștință de acest act sub semnătură sau i-a fost înmănat actul.”*

Deși aceste recomandări nu explică și încetarea activității în misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova în legătură cu rechemarea în modul prevăzut de lege, recomandările date, sunt doar o opinie, care însă NU rezultă din lege și contravine art. 14 alin. (1) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, în sensul că în această hotărâre explicativă, autorii, nu explică și nu fac trimitere la legea din care rezultă această afirmație. Cu alte cuvinte, legea **nu prevede expres**, că : *„Actele de numire, transferare, detașare sau eliberare din funcție, inclusiv de aplicare a sancțiunilor disciplinare în privința funcționarului public, a funcționarului public cu statut special, inclusiv a militarilor, a persoanelor cu statut militar, se contestă direct în instanță de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data când persoana a luat cunoștință de acest act sub semnătură sau i-a fost înmănat actul.”*

În așa mod, recomandările precitate, stabilec un tratament discriminatoriu după criteriul funcției, sunt contrare spiritului legii, încalcă art. 7 alin (1) din Legea nr. 121 din 25.05.2012, cu privire la asigurarea egalității, care stabilește că se interzice orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor stabilite de prezenta lege, care au drept efect limitarea sau subminarea egalității de șanse sau tratament la angajare sau concediere, în activitatea nemijlocită și în formarea profesională.

Implicit, recomandările precitate, încalcă principiul soluționării cauzelor civile în temeiul legislației Republicii Moldova (legalității) prevăzut la art. 12 Codul de procedură civilă și dreptul funcționarului public garantat la art. 43 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, în conformitate cu care, Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate.

La caz, instanța de judecată, care a examinat cererea de chemare în judecată depusă repetat, după conformarea cu încheierea instanței de judecată care a obligat la respectarea procedurii prealabile, a preluat prin copiere aceste recomandări din p. 43 din Hotărârea Plenului CSJ RM, nr. 10 din 30.10.2009, Cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativ a unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ, fără a indica norma din lege care justifică așa recomandări, ilegal atribuind Hotărârii Plenului CSJ RM, nr. 10 din 30.10.2009, la izvor de drept.

17. La fel, este important să menționăm că sintagmele:

- „alte temeuri prevăzute la art. 305” din textul: „alte temeuri prevăzute la art. 305 și 310” de la art. 82 lit. k) Codul muncii și

- „prevăzute de legislația națională, în particular cele”, din textul: „în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația special pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic”, de la art. 25 lit. d) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic,

sunt NECONSTITUȚIONALE, deoarece sunt definite extrem de vag, nu NU sunt previzibile pentru subiecții cărora se adresează aceste norme, în măsura în care aceștia să-și poată adapta comportamentul în sensul respectării acestor legi, ceea ce transformă normele date în norme imprevizibile și, ca consecință, – neconstituționale, în așa mod, aceste prevederi legale, încalcă art. 23 din Constituția Republicii Moldova, or, nu sunt respectate cerințele de calitate a legii penale, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea legii.

18. În acest sens, Vă aducem la cunoștință faptul că art. 82 lit. k) Codul muncii, stabilește alte temeuri prevăzute la art. 305 de încetarea contractului individual de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților.

La rândul său, art. 305 Codul muncii, stabilește încetarea activității în misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova.

În legătură cu aceasta, menționăm faptul că încetarea activității în misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova, nu echivalează cu încetarea contractului individual de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților și respectiv, RECHEMAREA, **nu este temei de încetare a contractului individual de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților**.

În conformitate cu art. 61 din Legea nr. 158 din 04.07.2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, raporturile de serviciu încetează în următoarele cazuri:

- a) în circumstanțe ce nu depind de voința părților;
- b) eliberare din funcție;
- c) destituire;
- d) demisie.

În conformitate cu art. 62 din Legea nr. 158 din 04.07.2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, rechemarea sau încetarea activității în misiunile diplomatice și oficiile consulare ale republicii moldova, NU ESTE TEMEI DE încetare a raporturilor de serviciu în circumstanțe ce nu depind de voința părților.

19. De fapt, la art. 305 alin. (1) lit. a) Codul Muncii, sunt reglementate cazurile de încetare a activității salariaților membri ai personalului diplomatic și consular detașați la misiunile diplomatice și

oficiile consulare ale Republicii Moldova. Norma dată, NU conține reglementări cu privire la încetarea raporturilor de muncă.

În același timp, art. 25 lit. d) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic, NU poate fi coroborat cu art. 305 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, or, cum am mai menționat supra, la art. 305 alin. (1) lit. a) Codul muncii, este vorba despre încetarea activității salariaților membri ai personalului diplomatic și consular detașați la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova, iar la art. 25 lit. d) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic, este vorba despre încetarea raporturilor de muncă. Aceste noțiuni sunt diferite.

Astfel, este evident faptul că încetarea activității salariaților în misiunile diplomatice NU constituie în sine și nu echivalează cu încetarea raporturilor de muncă a salariaților.

20. Totodată, temeiurile încetării raportului de serviciu de muncă cu membrul personalului instituțiilor serviciului diplomatic – funcționar public, este prevăzut anume la art. 25 din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic și la art. 61 lit. a); 62 alin. (1) din Legea nr. 158 din 04.07.2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, coroborat cu art. 81 alin. (1) lit. a) Codul muncii, acestea fiind norme speciale.

În așa mod, ORDINUL DE RECHEMARE, NU poate fi temei încetare a raporturilor de muncă, deoarece acesta are altă natură juridică.

21. Mai mult decât atât, în conformitate cu art. 15 alin. (3) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic, la expirarea termenului de aflare în misiune, diplomatul de carieră este transferat în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene. În cazul imposibilității transferării în funcția diplomatică deținută pînă la transferul în misiunea diplomatică sau oficiul consular ori într-o funcție echivalentă sau superioară, diplomatul de carieră va fi transferat, la alegerea acestuia, în una din două funcții vacante propuse de Comisia de evaluare și concurs, luîndu-se în considerație vechimea în muncă în cadrul instituțiilor serviciului diplomatic și rangul diplomatic deținut.

În conformitate cu art. 47 alin. (6) și (6)1 din Legea nr. 158 din 04.07.2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, pe perioada detașării, funcționarul public își păstrează funcția publică. Ocuparea acesteia de către un alt funcționar public se face pe o perioadă determinată. Pe perioada detașării funcționarului public într-o instituție publică, raporturile de muncă ale acestuia vor fi reglementate conform legislației muncii.

22. La fel, în conformitate cu art. 4 lit. a) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, nu pot fi atacate în instanțele de contencios administrativ:

a) actele exclusiv politice ale Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului, precum și actele administrative cu caracter individual, emise de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și de Guvern în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele constituționale sau legislative, ce țin de alegerea, numirea și destituirea din funcțiile publice cu responsabilități de protecție a intereselor generale ale statului sau ale instituțiilor publice a persoanelor oficiale de stat, exponente ale unui interes politic sau public deosebit, conform listei prezentate în anexă, parte integrantă a prezentei legi și anume, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar, reprezentantul permanent și trimisul – șef al misiunii diplomatice, consulul general (pct. 20 din anexă).

În acest sens, actele exceptate de la controlul judecătoresc nu poate fi atacat în instanțele de contencios administrativ, respectiv, față de aceste acte NU se aplică și termenii de prescripție, prevăzute la art. 17 din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ.

23. Astfel, încetarea contractului individual de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților, în temeiul art. 82 lit. k) Codul muncii, în legătură cu încetare a activității salariaților membri a

personalului diplomatic și consular detașați la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova, încalcă dreptul la muncă prevăzut de art. 43 alin. (1), (2) din Constituția Republicii Moldova, în conformitate cu care, (1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice (este vorba despre situațiile specifice de angajare și rechemare a personalului misiunilor diplomatice).

24. La caz, în preambulul ORDINULUI DE RECHEMARE, drept temei de rechemare din funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova, este indicat art. 10 alin. (6) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic, în conformitate cu care, ambasadorii extraordinari și plenipotențieri, reprezentanții permanenți, trimișii și însărcinații cu afaceri en titre (permanenți) – șefi ai misiunilor diplomatice – sînt numiți și rechemați din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Guvernului. Propunerile referitoare la numirea în aceste funcții sînt înaintate Guvernului de către ministrul afacerilor externe și integrării europene, cu consultarea Comisiei politice externă și integrare europeană a Parlamentului. Propunerile privind rechemarea din aceste funcții sînt înaintate Guvernului de către ministrul afacerilor externe și integrării europene.

25. În conformitate cu pct. 20 din Anexa, parte integrantă a Legii nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ, *Ambasadorul extraordinar și plenipotențiar, reprezentantul permanent și trimisul – șef al misiunii diplomatice, consulul general, face parte din Lista persoanelor oficiale de stat, exponente ale unui interes politic sau public deosebit, care sînt exceptate de la adresarea în instanța de contencios administrativ.*

26. În așa mod, RECHEMAREA din funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova, emis de Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, în temeiul Hotărârii Guvernului și Decretul Președintelui Republicii Moldova, după natura sa, de fapt, este un act exceptat de la controlul judecătoresc și NU poate fi atacat în instanțele de contencios administrativ.

27. În acest sens, în speță, RECHEMAREA din funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova, este doar temei de încetare a activității salariatului în misiunea diplomatică, pe când, încetarea raporturilor de muncă a salariaților se face în temeiul ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) angajatorului cu privire la încetarea contractului individual de muncă, care se aduce la cunoștință salariatului sub semnătură.

Astfel, legislația prevede diferite proceduri în cazul rechemării din misiunea diplomatică a Ambasadorului Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova și în cazul încetării contractului individual de muncă cu Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova, a diplomatului de carieră angajat în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

28. Totodată, sintagma: „prevăzute de legislația națională, în particular cele”, din textul: „în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația specială pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic”, de la art. 25 lit. d) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic, este NECONSTITUȚIONALĂ, deoarece este definită extrem de vag, nu este previzibilă pentru subiecții cărora se adresează aceste norme, în măsura în care aceștia să-și poată adapta comportamentul în sensul respectării acestor legi, ceea ce transformă norma dată în normă imprevizibilă și, ca consecință, – neconstituțională, în așa mod, norma dată încalcă art. 23 din Constituția Republicii Moldova, or, nu este respectată cerința de calitate a legii, îndeosebi cea privind accesibilitatea și previzibilitatea legii.

Aici, atragem atenția și la faptul că în norma dată *nu este accesibilă, previzibilă, precisă și clară*, încât, nu este posibil de apreciat care este diferența dintre „*alte cazuri prevăzute de legislația națională*” și cazurile particulare „*stabilite prin legislația special pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic*”, în condițiile în care art. 9 alin. (1) - (4) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic, stabilește următoarele:

Articolul 9. Structura personalului instituțiilor
serviciului diplomatic

(1) Personalul instituțiilor serviciului diplomatic este format:

1) în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene:

a) din funcționari publici în funcții diplomatice;

b) din persoane cu funcții de demnitate publică în funcții diplomatice;

c) din personalul cabinetului ministrului;

d) din funcționari publici care nu dețin funcții diplomatice;

e) din personal administrativ-tehnic și de serviciu;

2) în cadrul misiunilor diplomatice și al oficiilor consulare:

a) din funcționari publici în funcții diplomatice și consulare, denumiți în continuare agenți diplomatici și, respectiv, funcționari consulari;

b) din funcționari publici care nu dețin funcții diplomatice și consulare;

c) din personal administrativ-tehnic și de serviciu;

(2) Membrii personalului instituțiilor serviciului diplomatic angajați în funcții diplomatice și consulare sînt funcționari publici cu statut special, cu excepția persoanelor cu funcții de demnitate publică și a personalului din cabinetul ministrului.

(3) În cadrul instituțiilor serviciului diplomatic activează:

a) diplomați de carieră – funcționari publici cu statut special, care sînt incluși în statul de personal al instituțiilor serviciului diplomatic al Republicii Moldova, au ranguri diplomatice și sînt autorizați să reprezinte Republica Moldova în relațiile internaționale;

b) diplomați specializați – funcționari publici cu statut special, care sînt delegați de către autoritățile sau instituțiile naționale pentru a activa în cadrul misiunilor diplomatice sau al oficiilor consulare ale Republicii Moldova și sînt autorizați să reprezinte Republica Moldova în relațiile internaționale, avînd competențe limitate la un anumit domeniu de activitate.

(4) Funcțiile din cadrul instituțiilor serviciului diplomatic sînt stabilite în conformitate cu statul de personal, aprobat în ordinea stabilită de Guvern. Funcțiile diplomatice și consulare din cadrul instituțiilor serviciului diplomatic implică realizarea atribuțiilor menționate la art. 4. Clasificatorul funcțiilor diplomatice și consulare este prevăzut în anexă.

29. În așa mod, următoarele sintagme:

- „*alte temeuri prevăzute la art. 305*” din textul: „*alte temeuri prevăzute la art. 305 și 310*” de la art. 82 lit. k) Codul muncii și

- „*prevăzute de legislația națională, în particular cele*”, din textul: „*în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația special pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic*”, de la art. 25 lit. d) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic,

sunt NECONSTITUȚIONALE, deoarece sunt definite extrem de vag, *nu NU sunt previzibile pentru subiecții cărora se adresează aceste norme, în măsura în care aceștia să-și poată adapta comportamentul în sensul respectării acestor legi*, ceea ce transformă normele date în norme imprevizibile

și, ca consecință, – neconstituționale, în așa mod, aceste prevederi legale, încalcă art. 23 din Constituția Republicii Moldova, or, nu sunt respectate cerințele de calitate a legii penale, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea legii.

30. La fel, sintagmele:

- „alte temeuri prevăzute la art. 305” din textul: „alte temeuri prevăzute la art. 305 și 310” de la art. 82 lit. k) Codul muncii și

- „prevăzute de legislația națională, în particular cele”, din textul: „în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația specială pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic”, de la art. 25 lit. d) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic,

sunt NECONSTITUȚIONALE și încalcă art. 43 alin. (1), (2) din Constituția Republicii Moldova, în conformitate cu care, (1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice (este vorba despre situațiile specifice de angajare și rechemare a personalului misiunilor diplomatice).

31. Atragem atenția și la jurisprudența Curții constituționale a Republicii Moldova și anume:

1) În Hotărârea Curții Constituționale nr. 18 din 11.12.2000, Pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (Sesizarea nr.20a/2012), Curtea a statuat:

„46. Curtea observă că prevederile cuprinse în art.1 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ derivă din dispoziția art. 53 alin.(1) din Constituție, potrivit căreia: „Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.”

47. Curtea reține că acțiunea în contencios administrativ se examinează de instanțele judecătorești potrivit normelor Codului de procedură civilă, cu excepțiile stabilite în legea specială, care reglementează această instituție.

48. Întrucât, potrivit art.114 din Constituție, justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești, acestea urmează să dispună de plenitudinea prerogativelor procesuale pentru soluționarea justă a cauzei, fără a exista limitări nejustificate în acțiunile ce urmează a fi întreprinse, astfel încât la realizarea scopului final hotărârea judecătorească să nu devină una iluzorie.”

2) În Hotărârea Curții Constituționale nr. 13 din 15.05.2015, Pentru controlul constituționalității Legii nr. 261 din 1 noiembrie 2013 cu privire la Colegiul Medicilor din Republica Moldova (Sesizarea nr.16a/2014), Curtea a statuat:

„104. În Hotărârea nr. 8 din 20 mai 2013, Curtea a menționat că legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare, care stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice.

Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

105. Totodată, Curtea menționează că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.

110. Curtea subliniază că după conținutul articolele care reglementează răspunderea disciplinară a medicilor nu corespund exigențelor de claritate, accesibilitate și previzibilitate, fapt contrar articolului 23 din Constituție.

111. În baza celor expuse, Curtea conchide că deficiențele constatate afectează articolele 23 și 107 din Constituție și aduce atingere funcționalității legii integral.”

32. În acest sens, Constituția, fiind legea supremă a țării, are menirea de a limita puterea Statului. Bazele ordinii constituționale pot fi violate și prin omisiunea de a se conforma cu cerințele Constituției, adică prin omisiunea de a reglementa relațiile sociale care, conform Constituției, trebuiesc reglementate.

Condițiile incerte cu privire la termenul de adresare în judecată, în ordinea contenciosului administrativ, cu privire la necesitatea respectării sau omiterii procedurii prealabile, cu privire la desfacerea contractului de muncă din motive independente de voința părților în alte cazuri..., cu privire la temeiurile încetării activității în misiunile diplomatice, prin intermediul insecurității juridice, atentează la dreptul la muncă, viața privată, proprietate etc.

În insecuritate juridică se află și judecătorii care sunt chemați să înfăptuiască justiție, deoarece ei nu pot refuza să o administreze (în materie civilă).

Golurile în legislație comportă riscuri deosebit de grave în raporturile de muncă, deoarece subiecții raporturilor juridice nu stau pe picior de egalitate cu Statul.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15.

Prin prezenta sesizare, SOLICITĂM RESPECTUOS, Curții Constituționale, prin prisma art. 6; 23; 43 alin. (1), (4); 54 din Constituția Republicii Moldova, a verifica constituționalitatea și a declara neconstituționale sintagmele și textele de lege după cum urmează:

1) textul integral - *„data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă”*, la art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ ;

2) sintagma - *„alte temeiuri prevăzute la art. 305”* din textul: *„alte temeiuri prevăzute la art. 305 și 310”*, la art. 82 lit. k) Codul muncii;

3) textul integral – *„(1) Activitatea salariaților membri ai personalului diplomatic și consular detașați la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova poate înceta înainte de termen în următoarele cazuri:*

a) rechemare, în modul stabilit de Guvern;

b) declarare a salariatului „persona non grata”; precum și

c) în alte cazuri prevăzute de legislația în vigoare.”

la art. 305 alin. (1) Codul muncii;

4) sintagma - *„prevăzute de legislația națională, în particular cele”*, din textul: *„în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația specială pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic”*, la art. 25 lit. d) din Legea nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16.

Autorul prezentei sesizări își sprijină argumentarea și își întemeiază solicitările pe următoarele prevederi legislative și jurisprudențiale:

1. Prevederile relevante ale Constituției RM:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 6

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținînd dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia”.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție”.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore.

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate.

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”.

2. Prevederile relevante ale Legii nr. 100 din 22.12.2017 Cu privire la actele normative

Articolul 3. Principiile activității de legiferare

(1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii:

a) constituționalitatea;

(3) Actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, precum și legislației Uniunii Europene.

Articolul 46. Dispozițiile de conținut

(1) Dispozițiile de conținut sînt reglementările în fond ale raporturilor sociale care formează obiectul actului normativ.

(2) Dispozițiile de conținut stabilesc:

a) reguli;

b) drepturi și obligații, precum și modul de realizare a acestora;

c) consecințele juridice ale nerespectării regulilor, drepturilor și obligațiilor.

(3) Expunerea dispozițiilor de conținut este sistematizată într-o succesiune logică, dispozițiile de drept material precedându-le pe cele de ordin procedural. Succesiunea logică se bazează pe o analiză juridică temeinică, pe stabilirea naturii instituțiilor și a relațiilor dintre acestea.

Articolul 54. Limbajul, ortografia și punctuația actului normativ

(1) Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli:

a) conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.

3. Prevederile relevante ale Legii nr. 793 din 10.02.2000, Contenciosului administrativ

Articolul 1. Scopul contenciosului administrativ

(1) Contenciosul administrativ ca instituție juridică are drept scop contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept.

(2) Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Articolul 4. Actele exceptate de la controlul judecătoresc

Nu pot fi atacate în instanțele de contencios administrativ:

a) actele exclusiv politice ale Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului, precum și actele administrative cu caracter individual, emise de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și de Guvern în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele constituționale sau legislative, ce țin de alegerea, numirea și destituirea din funcțiile publice cu responsabilități de protecție a intereselor generale ale statului sau ale instituțiilor publice a persoanelor oficiale de stat, exponente ale unui interes politic sau public deosebit, conform listei prezentate în anexă, parte integrantă a prezentei legi.

Articolul 14. Cererea prealabilă

(1) Persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

(2) În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată, la alegerea petiționarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislația nu prevede altfel.

(3) Termenul de 30 de zile specificat la alin.(1) nu se extinde asupra actului administrativ cu caracter normativ.

Articolul 15. Procedura de examinare a cererii prelabile

(1) Cererea prealabilă se examinează de către organul emitent sau ierarhic superior în termen de 30 de zile de la data înregistrării ei, decizia urmînd a fi comunicată de îndată petiționarului dacă legislația nu prevede altfel.

(2) Organul emitent este în drept:

- a) să respingă cererea prealabilă;
- b) să admită cererea prealabilă și, după caz, să revoce sau să modifice actul administrativ.

(3) Organul ierarhic superior este în drept:

- a) să respingă cererea prealabilă;
- b) să admită cererea prealabilă și să anuleze actul administrativ în tot sau în parte, să oblige organul ierarhic inferior să repună în drepturi persoana respectivă ori, după caz, să revoce actul administrativ emis cu acordul său.

Articolul 16. Depunerea cererii de chemare în instanța de contencios administrativ

(1) Persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

(2) Acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege și în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prealabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate.

(3) Reclamanții, în acțiunile născute din raporturi de contencios administrativ, sînt scutiți de plata taxei de stat.

Articolul 17. Termenele de adresare în instanța de contencios administrativ

(1) Cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la:

- a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia;
- b) data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri;
- c) data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

4. Prevederile relevante ale Codului muncii al Republicii Moldova

Articolul 3. Domeniul de aplicare a codului

Dispozițiile prezentului cod se aplică:

- a) salariaților cetățeni ai Republicii Moldova, încadrați în baza unui contract individual de muncă, inclusiv celor cu contract de formare profesională continuă sau de calificare profesională, care prestează muncă în Republica Moldova;
- b) salariaților cetățeni străini sau apatrizi, încadrați în baza unui contract individual de muncă, care prestează muncă pentru un angajator care își desfășoară activitatea în Republica Moldova;
- c) salariaților cetățeni ai Republicii Moldova care activează la misiunile diplomatice ale Republicii Moldova de peste hotare;
- d) angajatorilor persoane fizice sau juridice din sectorul public, privat sau mixt care folosesc munca salariată;
- e) salariaților din aparatul asociațiilor obștești, religioase, sindicale, patronale, al fundațiilor, partidelor și altor organizații necomerciale care folosesc munca salariată.

Articolul 4. Legislația muncii și alte acte normative
ce conțin norme ale dreptului muncii

Raporturile de muncă și alte raporturi legate nemijlocit de acestea sînt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de prezentul cod, de alte legi, de alte acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, și anume de:

- a) hotărârile Parlamentului;
- b) decretele Președintelui Republicii Moldova;
- c) hotărârile și dispozițiile Guvernului;
- d) actele referitoare la muncă emise de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, de alte autorități centrale de specialitate, în limita împuternicirilor delegate de Guvern;
- e) actele autorităților publice locale;
- f) actele normative la nivel de unitate;
- g) contractele colective de muncă și convențiile colective; precum și
- h) de tratatele, acordurile, convențiile și alte acte internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 6. Neîngrădirea dreptului la muncă și
libertatea muncii

- (1) Libertatea muncii este garantată prin Constituția Republicii Moldova.
- (2) Orice persoană este liberă în alegerea locului de muncă, a profesiei, meseriei sau activității sale.
- (3) Nimeni, pe toată durata vieții sale, nu poate fi obligat să muncească sau să nu muncească într-un anumit loc de muncă sau într-o anumită profesie, oricare ar fi acestea.
- (4) Orice act juridic încheiat cu nerespectarea dispozițiilor alin. (1), (2) și (3) este nul.

Articolul 81. Temeiurile încetării contractului individual
de muncă

- (1) Contractul individual de muncă poate înceta:
  - a) în circumstanțe ce nu depind de voința părților (art.82, 305 și 310);
    - a1) prin acordul scris al părților (art. 821);
    - b) la inițiativa uneia dintre părți (art.85 și 86).
- (2) În toate cazurile menționate la alin.(1), ziua încetării contractului individual de muncă se consideră ultima zi de muncă.
- (3) Contractul individual de muncă încetează în temeiul ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) angajatorului, care se aduce la cunoștința salariatului, sub semnătură, cel tîrziu la data eliberării din serviciu, cu excepția cazului în care salariatul nu lucrează pînă în ziua eliberării din serviciu (absență nemotivată de la serviciu, privațiune de libertate etc.). Ordinul (dispoziția, decizia, hotărîrea) angajatorului cu privire la încetarea contractului individual de muncă trebuie să conțină referire la articolul, alineatul, punctul și litera corespunzătoare din lege.

Articolul 82. Încetarea contractului individual de
muncă în circumstanțe ce nu depind
de voința părților

Contractul individual de muncă încetează în circumstanțe ce nu depind de voința părților în caz de:

- a) deces al salariatului, declarare a acestuia decedat sau dispărut fără urmă prin hotărîre a instanței de judecată;

b) deces al angajatorului persoană fizică, declarare a acestuia decedat sau dispărut fără urmă prin hotărîre a instanței de judecată;

c) constatare a nulității contractului prin hotărîre a instanței de judecată – de la data rămînerii definitive a hotărîrii respective, cu excepția cazurilor prevăzute la art.84 alin.(3);

d) retragere, de către autoritățile competente, a autorizației (licenței) de activitate a unității – de la data retragerii acesteia;

d1) retragere, de către autoritățile competente, a autorizației (licenței), permisului, care îi acordă salariatului dreptul de a activa într-o anumită profesie, meserie sau de a efectua o anumită lucrare – de la data retragerii actului respectiv;

e) aplicare a pedepsei penale salariatului, prin hotărîre a instanței de judecată, care exclude posibilitatea de a continua munca la unitate - de la data rămînerii definitive a hotărîrii judecătorești; f) expirare a termenului contractului individual de muncă pe durată determinată – de la data prevăzută în contract, cu excepția cazului cînd raporturile de muncă continuă de fapt și nici una dintre părți nu a cerut încetarea lor, precum și a cazului prevăzut la art. 83 alin. (3);

g) finalizare a lucrării prevăzute de contractul individual de muncă încheiat pentru perioada îndeplinirii unei anumite lucrări;

h) încheiere a sezonului, în cazul contractului individual de muncă pentru îndeplinirea lucrărilor sezoniere;

i) atingere a vârstei de 65 de ani de către conducătorul unității de stat, inclusiv municipale, sau al unității cu capital majoritar de stat;

j) forță majoră, confirmată în modul stabilit, care exclude posibilitatea continuării raporturilor de muncă;

j1) restabilire la locul de muncă, conform hotărîrii instanței de judecată, a persoanei care a îndeplinit anterior munca respectivă, dacă transferul salariatului la o altă muncă conform prezentului cod nu este posibil;

k) alte temeuri prevăzute la art.305 și 310.

Articolul 89. Restabilirea la locul de muncă

(1) Salariatul transferat nelegitim la o altă muncă sau eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la locul de muncă prin negocieri directe cu angajatorul, iar în caz de litigiu - prin hotărîre a instanței de judecată.

Articolul 305. Încetarea activității în misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova

(1) Activitatea salariaților membri ai personalului diplomatic și consular detașați la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova poate înceta înainte de termen în următoarele cazuri:

a) rechemare, în modul stabilit de Guvern;

b) declarare a salariatului „persona non grata”; precum și

c) în alte cazuri prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Încetarea activității salariaților membri ai personalului administrativ-tehnic și de serviciu în cadrul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova are loc în temeiurile prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative.

Articolul 348. Obiectul jurisdicției muncii

Jurisdicția muncii are drept obiect soluționarea litigiilor individuale de muncă și conflictelor colective de muncă privind purtarea negocierilor colective, încheierea, executarea, modificarea,

suspendarea sau încetarea contractelor colective și individuale de muncă, a convențiilor colective prevăzute de prezentul cod, precum și soluționarea conflictelor colective privind interesele economice, sociale, profesionale și culturale ale salariaților, apărute la diferite niveluri între partenerii sociali.

Articolul 349. Părțile litigiilor individuale de muncă
și părțile conflictelor colective de muncă

Pot fi părți ale litigiilor individuale de muncă și ale conflictelor colective de muncă:

a) salariații, precum și orice alte persoane titulare ale unor drepturi și/sau obligații, în temeiul prezentului cod;

b) angajatorii persoane fizice și juridice;

c) sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților;

d) patronatele;

e) autoritățile publice centrale și locale, după caz.

Articolul 350. Principiile jurisdicției muncii

Principiile jurisdicției muncii sînt:

a) concilierea intereselor divergente ale părților, ce decurg din raporturile prevăzute la art.348;

b) dreptul salariaților de a fi apărați de reprezentanții lor;

b1) dreptul angajatorilor de a fi apărați de patronate

Articolul 352. Examinarea litigiilor individuale de muncă
și a conflictelor colective de muncă

(1) Cererea de soluționare a litigiului individual de muncă sau a conflictului colectiv de muncă (revendicările în cazul procedurii de conciliere) se depune la organul competent de jurisdicție a muncii de partea interesată (art.349) și se înregistrează de acesta în modul stabilit.

(2) În procesul examinării cererii, părțile sînt în drept să-și explice poziția și să prezinte organului de jurisdicție a muncii toate probele și justificările pe care le consideră necesare.

(3) Organul de jurisdicție a muncii apreciază probele prezentate de către părți și ia decizii conform legislației în vigoare.

Articolul 355. Examinarea cererii privind soluționarea
litigiului individual de muncă

(1) Cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată:

a) în termen de 3 luni de la data cînd salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său;

b) în termen de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv al salariatului, în situația în care obiectul litigiului constă în plata unor drepturi salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului.

5. Prevederile relevante ale Legii nr. 761 din 27.12.2001 Cu privire la serviciul diplomatic

Articolul 1. Dispoziții principale

(1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic privind organizarea și funcționarea instituțiilor serviciului diplomatic al Republicii Moldova ca parte a serviciului public.

(2) Cadrul juridic al serviciului diplomatic îl constituie Constituția Republicii Moldova, prezenta lege, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, inclusiv Convenția de la Viena cu privire la relațiile diplomatice, întocmită la 18 aprilie 1961, și Convenția de la Viena cu privire la relațiile consulare, întocmită la 24 aprilie 1963, precum și alte acte normative.

Articolul 2. Serviciul diplomatic

În sensul prezentei legi, prin serviciu diplomatic se înțelege totalitatea instituțiilor diplomatice și consulare ale Republicii Moldova și activitatea acestora în vederea realizării obiectivelor ce le sînt atribuite în baza prezentei legi.

Articolul 9. Structura personalului instituțiilor serviciului diplomatic

(1) Personalul instituțiilor serviciului diplomatic este format:

1) în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene:

a) din funcționari publici în funcții diplomatice;

b) din persoane cu funcții de demnitate publică în funcții diplomatice;

c) din personalul cabinetului ministrului;

d) din funcționari publici care nu dețin funcții diplomatice;

e) din personal administrativ-tehnic și de serviciu;

2) în cadrul misiunilor diplomatice și al oficiilor consulare:

a) din funcționari publici în funcții diplomatice și consulare, denumiți în continuare agenți diplomatici și, respectiv, funcționari consulari;

b) din funcționari publici care nu dețin funcții diplomatice și consulare;

c) din personal administrativ-tehnic și de serviciu;

(2) Membrii personalului instituțiilor serviciului diplomatic angajați în funcții diplomatice și consulare sînt funcționari publici cu statut special, cu excepția persoanelor cu funcții de demnitate publică și a personalului din cabinetul ministrului.

(3) În cadrul instituțiilor serviciului diplomatic activează:

a) diplomați de carieră – funcționari publici cu statut special, care sînt incluși în statul de personal al instituțiilor serviciului diplomatic al Republicii Moldova, au ranguri diplomatice și sînt autorizați să reprezinte Republica Moldova în relațiile internaționale;

b) diplomați specializați – funcționari publici cu statut special, care sînt delegați de către autoritățile sau instituțiile naționale pentru a activa în cadrul misiunilor diplomatice sau al oficiilor consulare ale Republicii Moldova și sînt autorizați să reprezinte Republica Moldova în relațiile internaționale, avînd competențe limitate la un anumit domeniu de activitate.

Articolul 15. Termenul de aflare în cadrul misiunilor diplomatice și al oficiilor consulare

(1) Șefii misiunilor diplomatice și cei ai oficiilor consulare sînt numiți în funcție pe un termen de 4 ani. În cazul celorlalți agenți diplomatici și funcționari consulari, precum și al membrilor personalului administrativ - tehnic și ai celui de serviciu, acest termen este de 3 ani. Termenul de detașare prin transfer începe să curgă de la data indicată în ordinul de detașare. La propunerea Comisiei de evaluare și concurs, în caz de necesitate, termenul de aflare în misiune poate fi extins prin ordin al ministrului afacerilor externe și integrării europene pentru o perioadă de pînă la un an.

(2) În cazul rechemării prin decret al Președintelui Republicii Moldova a ambasadorilor extraordinari și plenipotențieri, a reprezentanților permanenți sau a delegaților pe lîngă o organizație internațională, a trimișilor și a însărcinaților cu afaceri en titre (permanenți), precum și prin hotărîre de Guvern a consulilor generali, data rechemării efective a acestor persoane se stabilește prin ordin al ministrului afacerilor externe și integrării europene și nu poate depăși termenul de 25 de zile calendaristice de la data intrării în vigoare a decretului sau a hotărîrii de rechemare.

(3) La expirarea termenului de aflare în misiune, diplomatul de carieră este transferat în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene. În cazul imposibilității transferării în funcția

diplomatică deținută pînă la transferul în misiunea diplomatică sau oficiul consular ori într-o funcție echivalentă sau superioară, diplomatul de carieră va fi transferat, la alegerea acestuia, în una din două funcții vacante propuse de Comisia de evaluare și concurs, luîndu-se în considerație vechimea în muncă în cadrul instituțiilor serviciului diplomatic și rangul diplomatic deținut.

(4) La expirarea termenului de aflare în misiune, membrul personalului administrativ-tehnic sau de serviciu, detașat prin transfer în misiunea diplomatică sau oficiul consular, este transferat în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene. În cazul imposibilității transferării în funcția deținută în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene pînă la transferul în misiunea diplomatică sau oficiul consular ori într-o funcție administrativ-tehnică sau de serviciu echivalentă sau superioară, membrul personalului administrativ-tehnic sau de serviciu va fi transferat, la alegerea acestuia, în una din două funcții vacante administrativ-tehnice sau de serviciu propuse de Comisia de evaluare și concurs, luîndu-se în considerație vechimea în muncă în cadrul instituțiilor serviciului diplomatic.

Membrii personalului administrativ-tehnic și ai celui de serviciu trimiși în misiune din afara personalului Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, la expirarea termenului stabilit de aflare în misiune, pot fi angajați în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene cu condiția existenței unor funcții vacante.

Articolul 25. Încetarea raporturilor de serviciu/de muncă ale personalului instituțiilor serviciului diplomatic

Raportul de serviciu/de muncă al membrului personalului instituțiilor serviciului diplomatic încetează:

- a) dacă acesta nu mai întrunește condițiile prevăzute la art. 10 alin. (1) lit. a)–f1);
- b) în caz de destituire din funcție/concediere pe motive disciplinare, conform art. 24;
- c) dacă acesta refuză să fie transferat din cadrul misiunii diplomatice sau al oficiului consular în funcțiile diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene propuse conform art. 15 alin. (3) și (4);
- d) în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația specială pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic.

Articolul 26. Rechemarea înainte de termen din cadrul misiunii diplomatice sau al oficiului consular

(1) Membrul personalului misiunii diplomatice sau al oficiului consular poate fi rechemat înainte de termen din misiune la inițiativa proprie sau, doar dacă există acordul expres al acestuia, în interes de serviciu.

(2) Membrul personalului misiunii diplomatice sau al oficiului consular este rechemat din misiune înainte de termen prin ordin al ministrului afacerilor externe și integrării europene, care se emite:

- a) în temeiul decretului Președintelui Republicii Moldova, în cazul ambasadurilor extraordinari și plenipotențieri, al reprezentanților permanenți sau delegaților pe lîngă o organizație internațională, al trimișilor și al însărcinaților cu afaceri en titre (permanenți);
- b) în temeiul hotărîrii de Guvern, în cazul consulilor generali;
- c) la propunerea Comisiei de evaluare și concurs, în cazul celorlalți membri ai personalului misiunii diplomatice sau al oficiului consular.

(3) Membrul personalului misiunii diplomatice sau al oficiului consular poate fi rechemat înainte de termen din misiune fără acordul lui în următoarele cazuri:

- a) declararea acestuia de către statul acreditar drept persona non grata sau indezirabil;

- b) închiderea misiunii diplomatice sau a oficiului consular;
  - c) apariția unei situații excepționale în țara de acreditare;
  - d) reducerea funcției în misiunea diplomatică sau în oficiul consular;
  - e) comiterea unor fapte ce implică răspunderea penală în conformitate cu legislația statului acreditat sau cu legislația Republicii Moldova ori aduc atingere prestigiului serviciului diplomatic, inclusiv comiterea unor asemenea fapte de către membrii familiei care domiciliază împreună cu el pe parcursul aflării în misiune;
  - f) săvârșirea faptelor sau divulgarea informației care prejudiciază interesele naționale ale Republicii Moldova ori afectează imaginea Republicii Moldova sau relațiile acesteia cu alte state sau organizații internaționale guvernamentale;
  - g) incapacitate temporară de muncă pe un termen mai mare de două luni consecutive sau prezența unei boli ce îl împiedică să activeze în misiune, conform listei de boli aprobată de Guvern sau de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;
  - h) depunerea cererii de concediu pentru îngrijirea copilului;
  - i) destituirea din funcție/concedierea.
- (4) Termenul de revenire în țară în temeiul prezentului articol va fi indicat în ordinul de rechemare.

6. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă a Republicii Moldova

Articolul 12. Soluționarea cauzelor civile în temeiul legislației Republicii Moldova

(1) Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.

(2) Dacă, la judecarea cauzei civile, se constată că o lege sau un alt act normativ nu corespunde unei legi sau unui alt act normativ cu o putere juridică superioară, instanța aplică normele legii sau ale altui act normativ care are putere juridică superioară.

(3) În cazul inexistenței normei de drept care să reglementeze raportul litigios, instanța judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme, se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului). Nu se admite aplicarea prin analogie a normei de drept care derogă de la dispozițiile generale, restrânge drepturi sau stabilește sancțiuni suplimentare.

(4) Dacă în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte reglementări decît cele prevăzute de legislația internă, instanța, la judecarea cauzei, aplică reglementările tratatului internațional.

Articolul 121. Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea îndeplinirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(4) Dacă nu sînt îndeplinite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Articolul 182¹. Medierea judiciară

(1) Medierea judiciară este o modalitate obligatorie de soluționare amiabilă a pretențiilor adresate instanței judecătorești, cu ajutorul și sub conducerea acesteia, în cazurile ce țin de:

a) protecția consumatorilor;

b) litigiile de familie;

c) litigiile privind dreptul de proprietate asupra bunurilor între persoane fizice și/sau juridice de drept privat;

d) litigiile de muncă;

e) litigiile care rezultă din răspunderea delictuală;

f) litigiile succesoriale;

g) alte litigii civile a căror valoare este sub 200 000 de lei, cu excepția litigiilor în care s-a pronunțat o hotărâre executorie de intentare a procedurii de insolvență.

(2) La solicitarea părților, medierea judiciară poate avea loc și în alte cazuri decît cele prevăzute la alin. (1).

(3) Tranzacția părților este posibilă și în afara medierii judiciare, în condițiile prezentului cod.

Articolul 277. Acțiunile în contenciosul administrativ

Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționare în termen legal a unei cereri se poate adresa instanței judecătorești competente pentru anularea actului, repunerea în drept și repararea prejudiciului.

Articolul 278. Examinarea acțiunilor

Acțiunile în contenciosul administrativ se examinează de instanțele judecătorești respective conform normelor generale ale prezentului cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația contenciosului administrativ.

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 158 din 04.07.2008 Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public

Articolul 47. Detașarea

(1) Prin detașare se înțelege trecerea temporară a funcționarului public la o altă autoritate publică sau instituție publică pentru realizarea unor sarcini de serviciu în interesul acesteia. Detașarea se efectuează prin acceptarea detașării de către conducătorul autorității publice în care activează funcționarul public, la solicitarea scrisă a conducătorului autorității publice sau instituției publice în interesul căreia se efectuează detașarea, prin numirea sau angajarea funcționarului public în funcția pentru care a fost detașat.

(2) Detașarea se dispune pentru o perioadă de cel mult un an. Cu acordul funcționarului public, perioada detașării poate fi prelungită cu încă cel mult doi ani.

(3) Detașarea funcționarului public nu poate fi realizată mai des decât o dată la 5 ani.

(4) Detașarea se dispune în cazul în care pregătirea profesională a funcționarului public corespunde cerințelor funcției în care urmează să fie detașat.

(6) Pe perioada detașării, funcționarul public își păstrează funcția publică. Ocuparea acesteia de către un alt funcționar public se face pe o perioadă determinată.

(6¹) Pe perioada detașării funcționarului public într-o instituție publică, raporturile de muncă ale acestuia vor fi reglementate conform legislației muncii.

Articolul 60. Termenul de acțiune și contestarea sancțiunii disciplinare

(1) Termenul de acțiune a sancțiunii disciplinare nu poate depăși un an de la data aplicării, cu excepțiile prevăzute de lege.

(2) Dacă, pe parcursul acestui termen, funcționarul public nu va fi supus unei noi sancțiuni disciplinare, se consideră că lui nu i s-a aplicat sancțiune disciplinară.

(3) Actul administrativ de sancționare disciplinară poate fi atacat de către funcționarul public în instanța de contencios administrativ în modul stabilit de lege.

Articolul 61. Condițiile de încetare a raporturilor de serviciu

Raporturile de serviciu încetează în următoarele cazuri:

- a) în circumstanțe ce nu depind de voința părților;
- b) eliberare din funcție;
- c) destituire;
- d) demisie.

Articolul 62. Încetarea raporturilor de serviciu în circumstanțe ce nu depind de voința părților

(1) Raporturile de serviciu încetează în circumstanțe ce nu depind de voința părților:

- a) în cazul decesului funcționarului public;
- b) în cazul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care persoana este declarată dispărută fără urmă sau decedată;
- c) dacă funcționarul public nu mai îndeplinește una din condițiile specificate la art.27 alin.(1) lit.a) și c);
- d) la împlinirea de către funcționarul public a vârstei de 63 de ani, cu excepția situației specificate la art.42 alin.(5);
- e) ca urmare a constatării, prin hotărâre judecătorească definitivă, a nulității absolute a actului administrativ de numire în funcția publică;

f) în cazul în care funcționarul public a fost condamnat printr-o sentință judecătorească prin care s-a dispus aplicarea unei sancțiuni privative de libertate, la data rămîinerii definitive a sentinței de condamnare;

g) ca urmare a privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, ca pedeapsă de bază sau ca pedeapsă complementară, în temeiul sentinței judecătorești definitive prin care s-a dispus această interdicție;

h) la expirarea termenului pentru care funcția publică a fost ocupată pe o perioadă determinată sau în cazul reîncadrării funcționarului public înainte de expirarea perioadei pentru care a fost aprobată suspendarea raporturilor de serviciu;

i) în caz de forță majoră, confirmată în modul stabilit, care exclude posibilitatea continuării raporturilor de serviciu.

(2) Încetarea raporturilor de serviciu în circumstanțe ce nu depind de voința părților se face în termen de 5 zile lucrătoare de la intervenirea sau aducerea la cunoștința autorității publice a cazului respectiv, prin actul administrativ al persoanei/organului care are competența legală de numire în funcție.

IV. Prevederi relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (în continuare CEDO)

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărâ fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 17

Interzicerea abuzurilor de drept

”Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decît cele prevăzute de această Convenție”.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

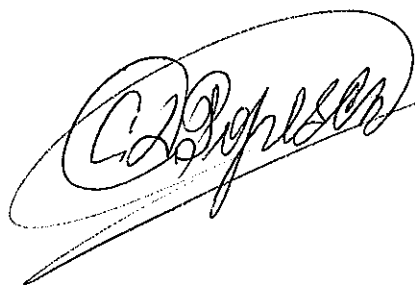
17.

La prezenta sesizare urmează să fie anexate materialele cauzei civile invocată în partea a III - a –
CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte, a ;a cum rezultă din materialele cauzei civile invocată în partea a III - a – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ.

Chișinău

În apărarea intereselor reclamantului Reniță Iurie

Popescu Dorin

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)
Judecător Serafim Vasilache
Dosarul 3a-1069/18
02-3a-12593-11062018

ÎNCHEIERE

07 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău
Președintele completului, judecătorul
Judecătorii
Grefier

Natalia Simciuc
Iurie Cotruță și Ion Țurcan
Elena Plămădeală

Examinînd în ședință publică cererea de apel declarată de către Iurie Reniță împotriva Hotărîrii Judecătoriai Chișinău (sediul Rîșcani) din 07 mai 2018 emisă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Reniță către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcție și încasarea prejudiciului, Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău, -

CONSTATĂ:

1. La data de 26 ianuarie 2018 Iurie Reniță a depus o cerere de chemare în judecată către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene cu privire la anularea dispozițiilor pct.2, 3 și 4 ale ordinului nr.1631-p-383 din 17.11.2017; obligarea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene să emită actul administrativ prin care să dispună transferarea acestuia în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, cu oferirea unei funcții, luîndu-se în considerație vechimea în muncă în cadrul instituțiilor serviciului diplomatic și rangul diplomatic deținut, începînd cu ziua următoare expirării termenului de detașare; încasarea prejudiciului material și moral.
2. Prin Hotărîrea Judecătoriai Chișinău (sediul Rîșcani) din 07 mai 2018 a fost respinsă ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Reniță împotriva Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene privind anularea ordinului, restabilirea în funcție și încasarea prejudiciului.
3. La data de 16 mai 2018 apelantul Iurie Reniță a depus apel împotriva Hotărîrii Judecătoriai Chișinău (sediul Rîșcani) din 07 mai 2018, prin care a solicitat casarea integrală a hotărîrii instanței de fond și a emite o nouă hotărîre prin care să fie admisă integral cererea sa de chemare în judecată.
4. În ședința de judecată din 03 octombrie 2018 a fost acceptată spre examinare cererea de apel declarată de Iurie Reniță împotriva Hotărîrii Judecătoriai Chișinău (sediul Rîșcani) din 07 mai 2018.
5. În cadrul ședinței de judecată în ordine de apel, reprezentantul apelantului Iurie Reniță, avocatul Popescu Dorin a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a normelor prevăzute de:
6. - art.17 alin.(1) lit.c) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000, sintagma: „**data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă**”.

7. – art. 82 lit. k) Codul Muncii – sintagma: „**alte temeuri prevăzute la art.305**” din textul: „*alte temeuri prevăzute la art. 305 și 310*”.

8. – art. 25 lit.d) din Legea cu privire la serviciul diplomatic nr.761 din 27.12.2001, și anume sintagma: „**prevăzute de legislația națională în particular cele**”, din textul: „*în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația specială pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic*”.

9. În motivarea cererii nominalizate a menționat avocatul apelantului că normele enunțate sunt neconstituționale, deoarece sunt definite extrem de vag, nu sunt previzibile pentru subiecții cărora se adresează aceste norme, în măsura în care aceștia să-și poată adapta comportamentul în sensul respectării acestor legi, ceea ce transformă normele date în norme imprevizibile și în consecință - neconstituționale.

10. În așa mod, în opinia avocatului apelantului aceste prevederi legale încalcă art. 23 din Constituție, nefiind respectate cerințele de calitate a legii, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea legii.

11. Totodată, s-a mai accentuat, prin cererea depusă, că sintagma: „data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă, în cumul cu textul „acest termen curge de la” din art. 17 alin.(1) lit.c) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000 este neconstituțională și încalcă art. 43 alin. (4) din Constituție, potrivit căruia dreptul la negociere în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate.

12. S-a mai precizat prin cererea depusă prevederile art. 68 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 04.07.2008, textul căreia stabilește: *cauzele care au ca obiect raporturile de serviciu sînt de competența instanțelor de contencios administrativ, cu excepția situațiilor pentru care este stabilită expres prin lege competența altor instanțe.*

13. Astfel, în opinia avocatului apelantului prin norma enunțată, legislatorul are în vedere că acele cauze, care au ca obiect raporturile de serviciu, sunt de competența instanțelor de contencios administrativ, cu excepția situațiilor pentru care este stabilită expres prin lege competența altor instanțe. Adică aceste cauze se examinează de instanța de judecată, în ordine sau în procedura contenciosului administrativ și nu de instanța de judecată, în ordinea procedurii speciale, procedură generală, sau alte proceduri.

14. În opinia sa, legislatorul doar a stabilit competența instanței de judecată, care urmează să judece cauzele care au ca obiect raporturile de serviciu, a funcționarului public, fiind vorba despre instanța de contencios administrativ, fapt prevăzut la art.277; 278 Cod de Procedură Civilă.

15. Însă această normă cu certitudine nu stabilește procedura de adresare în instanța de contencios administrativ, la fel nu stabilește faptul că cererea urmează a fi depusă direct în instanța de judecată și că nu este necesară respectarea procedurii prealabile. La fel, nu stabilește că Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 04.07.2008 nu prevede procedura prealabilă.

16. Analizînd legalitatea și temeinicia cererii înaintate, studiind materialele cauzei civile, Colegiul Civil consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității prevederilor art.17 alin.(1)

lit.c) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000; art. 82 lit. k) Codul Muncii; art.25 lit.d) din Legea cu privire la serviciul diplomatic nr.761 din 27.12.2001, din următoarele considerente.

17. Conform art.12¹ alin.(1) Cod de Procedură Civilă în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

18. Potrivit art.12¹ alin. (2) și alin.(3) Cod de Procedură Civilă la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

19. De asemenea, reieșind din prevederile aceluiași articol Colegiul Civil reține că sesizarea Curții Constituționale este admisibilă numai în cazul în care actul normativ este aplicat sau urmează a fi aplicat, în cauza concretă pe care o examinează.

20. Totodată, conform Hotărîrii Curții Constituționale nr.15 din 06.05.1997 cu privire la interpretarea art.135 al.1 lit. g) din Constituție, excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logica între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de către instanța de judecată.

21. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sînt: necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate; existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate.

22. În acest sens, Colegiul Civil reține că prin cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate s-a invocat neconstituționalitatea:

23. - art.17 alin.(1) lit.c) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000, sintagma: **„data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă”**.

24. - art. 82 lit. k) Codul Muncii – sintagma: **„alte temeuri prevăzute la art.305”** din textul: *„alte temeuri prevăzute la art. 305 și 310”*.

25. - art. 25 lit.d) din Legea cu privire la serviciul diplomatic nr.761 din 27.12.2001, și anume sintagma: **„prevăzute de legislația națională în particular cele”**, din textul: *„în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația specială pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic”*!

26. Astfel instanța de apel constată că obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, excepția a fost ridicată de către reprezentantul apelantului Iurie Reniță, avocatul Popescu Dorin, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

27. Iar în aceste circumstanțe, Colegiul Civil va expedia în adresa Curții Constituționale sesizarea reprezentantului apelantului Iurie Reniță, avocatului Popescu Dorin privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

28. Totodată, Colegiul Civil va sublinia că reieșind din prevederile art.12¹ alin.(3) Cod de Procedură Civilă ridicarea excepției de neconstituționalitate nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

29. În conformitate cu art. art.12¹, 269-270 Cod de Procedură Civilă, Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău, -

DISPUNE :

Se admite demersul reprezentantului apelantului Iurie Reniță, avocatului Popescu Dorin privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate la prevederile:

- art.17 alin.(1) lit.c) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000, sintagma: **„data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă”;**

- art. 82 lit. k) Codul Muncii – sintagma: **„alte temeuri prevăzute la art.305”** din textul: *„alte temeuri prevăzute la art. 305 și 310”*.

- art. 25 lit.d) din Legea cu privire la serviciul diplomatic nr.761 din 27.12.2001, și anume sintagma: **„prevăzute de legislația națională în particular cele”**, din textul: *„în alte cazuri prevăzute de legislația națională, în particular cele stabilite prin legislația specială pentru categoriile de persoane care formează personalul instituțiilor serviciului diplomatic”*, formulată de reprezentantul apelantului Iurie Reniță, avocatului Popescu Dorin.

Se expediază în adresa Curții Constituționale sesizarea depusă de reprezentantul apelantului Iurie Reniță, avocatul Popescu Dorin privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Reniță către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcție și încasarea prejudiciului.

Se obligă reprezentanții părților să informeze instanța de apel despre examinarea sesizării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

**Președintele ședinței,
Judecătorul**

Natalia Simciuc

Judecător

Iurie Cotruță

Judecător

Ion Țurcan

Corespunzător originalului
